IV Kongres Włoskiego Towarzystwa Malakologicznego (Siena, 6—9 X 1978 r.)

Obrady IV Kongresu odbyły się w bardzo malowniczej scenerii, w uroczej, średniowiecznej Sienie, w dzielnicy, w której herbie znajduje się ślimak. Symbolika tego była zresztą podkreślana zarówno w czasie przemówień inauguracyjnych władz uniwersyteckich, miejskich i Towarzystwa Malakologicznego, jak i w czasie uroczystego bankietu, który odbył się na podwórcu dzielnicowego ratusza. W ciągu całych obrad uczestnicy odczuwali staranne przygotowanie Kongresu oraz troskę, aby był on jak najbardziej owocny i interesujący. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. Folco Giusti z Instytutu Zoologicznego w Sienie, któremu należą się duże słowa uznania. W obradach Kongresu wzięło udział około 60 osób. Uczestnicy rekrutowali się przeważnie spośród przyrodników włoskich, reprezentujących różne instytucje naukowe i różne rejony kraju. Przybyło również kilkanaście osób z innych krajów Europy: Anglii, Francji, Hiszpanii, Polski, Republiki Federalnej Niemiec, Szwajcarii, Węgier, a także Algierii. Właściwe obrady trwały dwa dni, trzeci poświęcono na wycieczkę naukową połączoną ze zbieraniem okazów faunistycznych. Celem tej całodziennej wyprawy statkiem była wyspa Montecristo na Morzu Śródziemnym. Jest to rezerwat przyrodniczy znajdujący się pod opieką Uniwersytetu w Sienie, który ma tam stałą, dobrze wyposażoną stację terenową.

Problematyka Kongresu związana była z czterema zasadniczymi grupami zagadnień. Pierwszym tematem, któremu poświęcono 10 referatów były „malakocenozy". Omawiano biocenozy mięczaków morskich, słodkowodnych i lądowych. W referatach dotyczących problemów morskich przedstawiano wyniki badań ilościowego i jakościowego występowania mięczaków stref przybrzeżnych zachodniego i południowego wybrzeża Włoch (koło Ostii, Ischii, w Zatoce Tareńskiej). Omawiano głównie czynniki warunkujące występowanie mięczaków dennych. W referatach podkreślano wyraźne zmiany w „malakocenozach" pod wpływem nasilających się, szczególnie w ostatnich latach, zanieczyszczeń i innych czynników antropogennych. Również badania „malakocenoz" słodkowodnych koncentrowały się wokół opisu zmian występowania jakościowego i ilościowego mięczaków pod wpływem zmian zachodzących w ekosystemach wodnych, np. w jeziorze Garda. Problemy „malakocenoz" lądowych rozpatrywano głównie w aspekcie zmian czasowych i to zarówno okresów historycznych, jak i krótszych. W jednym z referatów przedstawiono warunki występowania kopalnych pleistoceńskich mięczaków na Sycylii. W innym omawiano przebieg sukcesji ślimaków w środowiskach leśnych Niziny Węgierskiej. W badaniach dotyczących malakofauny środkowej Anglii podkreślano dużą rolę czynników historycznych w rozmieszczeniu ślimaków, przewyższającą znaczenie działających obecnie czynników ekologicznych.

Druga grupa zagadnień referowanych na Kongresie dotyczyła biologii rozrodu. Wygłoszono 8 referatów dotyczących głównie rozwoju gonad i produktów płciowych ślimaków, obunerwców i małży. Zagadnienia te rozpatrywano bardziej z histologicznego czy embriologicznego niż biologicznego punktu widzenia. Na zakończenie tej grupy referatów wyświetlono średniometrażowy interesujący film dotyczący rozmnażania się ślimaków, oparty na wnikliwych i pracochłonnych obserwacjach prof. F. Giustiego.

Trzecim tematem Kongresu były zagadnienia taksonomii i systematyki ewolucyjnej mięczaków. Problemy systematyki różnych rodzin, rodzajów i gatunków

rozpatrywano na podstawie badań kształtu czy wielkości muszli, budowy ciała (anatomii) i różnorodności enzymatycznej. Wygłoszono 7 referatów.

Ostatnia grupa referowanych zagadnień zaklasyfikowana została do działu ekologii i obejmowała 6 wystąpień, z których 3 dotyczyły mięczaków morskich i 3 słodkowodnych. W zagadnieniach dotyczących badań morskich omawiano problemy występowania mięczaków w strefie pływów (przybojowej). Tematy referowanych prac słodkowodnych obejmowały wybrane zagadnienia ekologii niektórych gatunków małży: *Anodonta cygnea, Unio mancus, Unio elongatus, Dreissena polymorpha.*

Referaty zgrupowane w działach zatytułowanych „Malakocenozy" i „Ekologia" dotyczyły bardzo zbliżonych tematycznie problemów ekologicznych. Podział na dwie powyższe grupy nie wydaje się w pełni uzasadniony, chyba że organizatorzy chcieli w ten sposób podkreślić dominującą rolę problematyki ekologicznej w obradach Kongresu.

Referaty przedstawione na Kongresie ukażą się drukiem w „Atti dell'Accademia dei Fisiocritici di Siena".

Anna Stańczykowska

IV Jesienna Szkoła Modelowania Matematycznego i Analizy Systemowej w Biologii Populacyjnej (Zawoja, 19—25 X 1978 r.)

Już po raz czwarty odbyła się w Zawoi szkoła zorganizowana przez Komitet Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN, która dla osób zajmujących się modelowaniem matematycznym w biologii populacyjnej stanowi w kraju jedyną okazję do spotkań, wymiany doświadczeń i poglądów oraz prezentacji prac. W tym roku po raz pierwszy była to w zasadzie szkoła zimowa, gdyż pod koniec października w okolicach Zawoi spadł śnieg. Po raz pierwszy także było to spotkanie międzynarodowe, ponieważ dzięki staraniom organizatorów gościliśmy w Zawoi Nilsa Christiana Stensetha z Instytutu Zoologicznego Uniwersytetu w Oslo oraz Michaila Minę z Instytutu Biologii Rozwoju AN ZSRR w Moskwie.

Oprócz gości zagranicznych szkoła zgromadziła osoby różnych zawodów: biologów, matematyków, fizyków i inżynierów. W tym roku stosunkowo dużo osób przyjechało do Zawoi po raz pierwszy, jednocześnie wiele osób, które od lat uczestniczyły w tych spotkaniach ze względu na wyjazdy zagraniczne nie mogło brać udziału w szkole. Obradom przewodniczył oraz wszelkie sprawy organizacyjne przed i w trakcie szkoły załatwiał Adam Łomnicki (UJ, Kraków), któremu dzielnie pomagała Helena Warkowska-Dratnal (UJ, Kraków).

Trzon zajęć w czasie trwania szkoły stanowiły czterogodzinne przedpołudniowe seminaria. W swoim pierwszym seminarium N. C. Stenseth przedstawiając matematyczny model polemizował z teorią Chitty'ego fluktuacji populacji drobnych gryzoni. Wykazał on, że jest bardzo mało prawdopodobne, iż samo zróżnicowanie genetyczne populacji przy stałych warunkach środowiska może wywołać cykliczne zmiany liczebności populacji. Stwierdził, że do wywołania tych oscylacji potrzebne są zmiany warunków środowiska. Drugie seminarium prowadzone przez N. C.